

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2024
(OR. en)

16277/24

CLIMA 424
ENV 1160
ENER 583
TRANS 517
AGRI 843
ECOFIN 1444
COMPET 1167
IND 539
MI 986

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 6291/24 + ADD 1-6

Θέμα: Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο: «Εξασφαλίζουμε το μέλλον μας — Ο κλιματικός στόχος της Ευρώπης για το 2040 και η πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, με την οικοδόμηση μιας βιώσιμης, δίκαιης και ευημερούσας κοινωνίας»
– Ανταλλαγή απόψεων

1. Προκειμένου να κατευθύνει την ανταλλαγή απόψεων επί του προαναφερόμενου θέματος κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου (Περιβάλλον) της 17ης Δεκεμβρίου 2024, η Προεδρία εκπόνησε το συνημμένο σημείωμα, στο οποίο περιλαμβάνονται επίσης ερωτήματα προς τους υπουργούς.
2. Καλείται η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων να λάβει υπόψη το σημείωμα και τα ερωτήματα της Προεδρίας και να τα διαβιβάσει στο Συμβούλιο για την ανταλλαγή απόψεων.

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο: «Εξασφαλίζουμε το μέλλον μας — Ο κλιματικός στόχος της Ευρώπης για το 2040 και η πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, με την οικοδόμηση μιας βιώσιμης, δίκαιης και ευημερούσας κοινωνίας»

- Ανταλλαγή απόψεων -

Εισαγωγή

Στις 6 Φεβρουαρίου 2024 η Επιτροπή δημοσίευσε την ανακοίνωσή της με τίτλο: «Εξασφαλίζουμε το μέλλον μας — Ο κλιματικός στόχος της Ευρώπης για το 2040 και η πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, με την οικοδόμηση μιας βιώσιμης, δίκαιης και ευημερούσας κοινωνίας»¹, η οποία προτάσσει ως συνιστώμενο στόχο για το 2040 τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 90 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Ο στόχος για το 2040, αφού συμφωνηθεί, θα αποτελέσει τη βάση της νέας εθνικά καθορισμένης συνεισφοράς (ΕΚΣ) της ΕΕ στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού, η οποία θα κοινοποιηθεί στη UNFCCC πολύ πριν από την COP30. Η Επιτροπή αναμένεται να υποβάλει νομοθετική πρόταση στις αρχές του 2025 σχετικά με τη συμπερίληψη του στόχου για το 2040 στο ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα και να προτείνει σχετικά τομεακά μέτρα σε εύθετο χρόνο. Τα τελευταία στοιχεία δείχνουν ότι το κόστος της κλιματικής αλλαγής και της αδράνειας γίνεται όλο και πιο προφανές, όπως προφανή είναι και τα οφέλη της δράσης, συμπεριλαμβανομένων των οφελών για την ενεργειακή ασφάλεια, παράλληλα με τα πλούσια και σημαντικά οφέλη που συνεπάγεται η μείωση της εξάρτησής μας από τα ορυκτά καύσιμα.

Η Ομάδα «Περιβάλλον» ξεκίνησε να εξετάζει την ανακοίνωση και τη συνοδευτική εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής κατά τη συνεδρίασή της στις 12 Φεβρουαρίου 2024. Στις 25 Μαρτίου 2024 το Συμβούλιο (Περιβάλλον) πραγματοποίησε μια πρώτη συζήτηση σχετικά με την ανακοίνωση. Από τη συζήτηση διαπιστώθηκε ότι υπάρχει γενική υποστήριξη για τον καθορισμό κλιματικού στόχου για το 2040 και ότι οι αντιπροσωπίες συμφώνησαν σε γενικές γραμμές με τις ευνοϊκές συνθήκες που προσδιορίζονται στην ανακοίνωση ως αναγκαίες για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

---

¹ Έγγρ. 6291/24 + ADD 1-6

Κατά τη συζήτηση στο Συμβούλιο (Περιβάλλον) στις 17 Ιουνίου, οι υπουργοί τόνισαν την εφαρμογή του συμφωνηθέντος πλαισίου πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, με βασικές ευνοϊκές συνθήκες τη διαφύλαξη της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ και τη διασφάλιση μιας δίκαιης μετάβασης. Υπογράμμισαν επίσης την ανάγκη να διασφαλιστεί προβλεψιμότητα και σταθερή πορεία εφαρμογής προς την κλιματική ουδετερότητα, σε συνδυασμό με ένα ευνοϊκό κανονιστικό και επενδυτικό πλαίσιο. Από τη συζήτηση διαπιστώθηκε ότι ο καθορισμός κλιματικού στόχου για το 2040 για την ΕΕ απαιτεί μια ολοκληρωμένη, διατομεακή και ισορροπημένη προσέγγιση, με μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των πολιτικών για το κλίμα, την ενέργεια, τη βιομηχανία και άλλες συναφείς πολιτικές, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι αλληλεπιδράσεις και οι αλληλεξαρτήσεις τους. Οι υπουργοί τόνισαν ότι, για να διασφαλιστεί η βιομηχανική ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, χρειάζεται, μεταξύ άλλων, ισότιμους όρους ανταγωνισμού τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και εντός της ΕΕ και απανθρακοποίηση του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας με περισσότερες επενδύσεις σε καινοτόμες καθαρές τεχνολογίες.

Παρόμοιες εκτιμήσεις γίνονται στο κοινό σχέδιο για την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα που πρότεινε ο Mario Draghi στην έκθεσή του με τίτλο: «Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας» (Σεπτέμβριος 2024), για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την αξιοποίηση των ευκαιριών που συνιστά η απανθρακοποίηση. Ολοκληρωμένη προσέγγιση για την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα αποτυπώνεται και στις επιστολές ανάθεσης καθηκόντων της Προέδρου της Επιτροπής προς τους ορισθέντες επιτρόπους. Τόσο η έκθεση Draghi όσο και η έκθεση του Enrico Letta με τίτλο «Πολύ περισσότερο από μια απλή αγορά» (Much more than a market) (Απρίλιος 2024) τονίζουν την επείγουσα ανάγκη να επιταχύνει η ΕΕ την καινοτομία και τον πράσινο μετασχηματισμό για να εκπληρώσει τους στόχους της για το 2030 και τον πρωταρχικό στόχο της κλιματικής ουδετερότητας, του ενεργειακού μετασχηματισμού και της ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς.

Σε συνέχεια των προηγούμενων συζητήσεων του Συμβουλίου σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής, η συζήτηση σε τεχνικό επίπεδο κατά τη διάρκεια της συγγραφικής Προεδρίας επικεντρώθηκε στις τρεις αναγκαίες ευνοϊκές συνθήκες που τόνισαν οι υπουργοί στο Συμβούλιο Περιβάλλοντος του Ιουνίου. Τα κύρια σημεία που τέθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων συνοψίζονται κατωτέρω.

Εφαρμογή του συμφωνηθέντος πλαισίου πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030

Οι αντιπροσωπίες συμφωνούν ότι η εφαρμογή της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % (Fit for 55) αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη ενός φιλόδοξου κλιματικού στόχου για το 2040. Οι μεταφορές, η γεωργία, τα κτίρια και η χρήση της γης, η αλλαγή στη χρήση της γης και οι δασοκομικές δραστηριότητες (LULUCF) φαίνεται να είναι οι τομείς στους οποίους τα περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν επί του παρόντος τις μεγαλύτερες προκλήσεις ως προς την εφαρμογή, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αντιμετώπιση των αναγκών των πλέον ευάλωτων ατόμων και τη διασφάλιση των αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων. Η απανθρακοποίηση του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και της βιομηχανίας θα απαιτήσει επίσης σημαντικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων από τον ιδιωτικό τομέα. Ορισμένες αντιπροσωπίες έκριναν ότι απαιτείται κανονιστικό πλαίσιο για την κινητοποίηση των ιδιωτικών επενδύσεων.

Ορισμένες αντιπροσωπίες έκριναν ότι οι προθεσμίες για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή της νομοθεσίας στο πλαίσιο της δέσμης Fit for 55 είναι πολύ αυστηρές και τόνισαν τον διοικητικό φόρτο που προκύπτει από τις νέες απαιτήσεις. Αρκετές αντιπροσωπίες ανέφεραν επίσης τις προκλήσεις της ανάπτυξης τεχνολογιών απορρόφησης και αποθήκευσης άνθρακα, μεταξύ άλλων σε σχέση με την εξασφάλιση της αναγκαίας χρηματοδότησης. Όσον αφορά τα διδάγματα που αντλήθηκαν, μολονότι οι αντιπροσωπίες τάχθηκαν γενικά υπέρ της συνέχισης μιας προσέγγισης «δέσμης» για τον σχεδιασμό του πλαισίου για την περίοδο μετά το 2030 και συμφώνησαν ότι όλοι οι τομείς πρέπει να συμβάλουν στις προσπάθειες απανθρακοποίησης, αρκετές ζήτησαν μεγαλύτερη ευελιξία στον σχεδιασμό των τομεακών στόχων, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων των κρατών μελών.

Διαφύλαξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας

Οι αντιπροσωπίες θεώρησαν ότι η προβλεψιμότητα, η κανονιστική σταθερότητα και ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής αποτελούν βασικούς παράγοντες για την προώθηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας. Ορισμένες αντιπροσωπίες υπογράμμισαν ότι η απανθρακοποίηση αποτελεί κινητήρια δύναμη της ανταγωνιστικότητας και έχει τη δυνατότητα να προωθήσει την ανάπτυξη, την ανθεκτικότητα και τις θέσεις εργασίας που αντέχουν στον χρόνο. Αρκετές αντιπροσωπίες τόνισαν τις σπουδαίες δυνατότητες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας που εντοπίζονται στον τομέα της ενέργειας: ορισμένες ανέδειξαν τον κεντρικό ρόλο της ανανεώσιμης ενέργειας σε συνδυασμό με την αποθήκευση, ενώ άλλες υπογράμμισαν την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, αναγνωρίζοντας τον ρόλο της πυρηνικής ενέργειας στη μετάβαση. Οι αντιπροσωπίες τόνισαν την ανάγκη να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε καθαρή και οικονομικά προσιτή ενέργεια, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση των υποδομών, τον εκσυγχρονισμό του δικτύου και την ανάπτυξη διασυνδέσεων, καθώς και την ανάγκη να αρθούν τα εμπόδια στην καινοτομία, να μειωθεί η γραφειοκρατία και να απλουστευθούν οι διαδικασίες, όπως φέρ' ειπείν για την αδειοδότηση. Επιπλέον, αρκετές αντιπροσωπίες επισήμαναν τις δυνατότητες των τεχνολογιών απορρόφησης άνθρακα και την ανάγκη να επιταχυνθεί η ανάπτυξή τους, εξετάζοντας παράλληλα προσεκτικά τον τρόπο με τον οποίο οι απορροφήσεις περιλαμβάνονται στο πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα. Αρκετές αντιπροσωπίες τόνισαν ότι υπάρχει μεγάλο αναξιοποίητο δυναμικό στην κυκλική οικονομία.

Οι αντιπροσωπίες τόνισαν τον καίριο ρόλο των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία και της χρηματοδότησης για καθαρή τεχνολογία τόσο από δημόσιες όσο και από ιδιωτικές πηγές. Αρκετές αντιπροσωπίες επισήμαναν τον ρόλο των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, ιδίως του Ταμείου Καινοτομίας, στη στήριξη της καινοτομίας. Επιπλέον, ορισμένες αντιπροσωπίες επέστησαν την προσοχή στη σημασία των αποτελεσματικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις ή τις δημόσιες συμβάσεις. Στο πλαίσιο της διασφάλισης θεμιτού ανταγωνισμού και ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο, αρκετές αντιπροσωπίες τόνισαν τη σημασία του μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα (ΜΣΠΑ) και πρότειναν να εξεταστεί το ενδεχόμενο βελτίωσής του, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συμβατότητά του με τους σχετικούς διεθνείς κανόνες. Ορισμένες αντιπροσωπίες υπογράμμισαν την ανάγκη για παγκόσμια δράση για το κλίμα και, στο πλαίσιο αυτό, ζήτησαν την ενίσχυση της κλιματικής διπλωματίας της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την προβολή και τη στήριξη της τιμολόγησης του άνθρακα.

Διασφάλιση δίκαιης μετάβασης

Οι αντιπροσωπίες συμφώνησαν ότι είναι απαραίτητη η συμμετοχή των πολιτών, των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και όλων των ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και η συνεργασία με τη βιομηχανία, ώστε να διασφαλιστεί ότι συμμετέχουν στην πράσινη μετάβαση. Υπογράμμισαν τον σημαντικό ρόλο της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων, της εκπαίδευσης και της διά βίου κατάρτισης, καθώς και της επανειδίκευσης και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων για τον εξοπλισμό του εργατικού δυναμικού για την πράσινη μετάβαση. Επιπλέον, τόνισαν τη σημασία της ευαισθητοποίησης και της διαφανούς επικοινωνίας με τους πολίτες και της παροχής επιστημονικά τεκμηριωμένων πληροφοριών στο κοινό.

Προτάθηκε επίσης να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των μέτρων απανθρακοποίησης στα ευάλωτα τμήματα της κοινωνίας. Αναγνωρίστηκε η ανάγκη στήριξης των ευάλωτων ομάδων που πλήττονται περισσότερο κατά την πράσινη μετάβαση, και αρκετές αντιπροσωπίες έκριναν ότι η χρηματοδότηση μέσω του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα (SCF) έχει τη δυνατότητα να βελτιώσει την κοινωνική δικαιοσύνη και θα πρέπει να διατηρηθεί. Υπενθυμίστηκε ότι η στήριξη μπορεί να παρέχεται μέσω του ταμείου πολιτικής συνοχής και άλλων ταμείων της ΕΕ, όπως το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, αλλά ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της διαθεσιμότητας πληροφοριών σχετικά με τις δυνατότητες αυτές. Επιπλέον, τα μέτρα που αποσκοπούν στην παροχή τεχνικής υποστήριξης και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών θεωρήθηκαν χρήσιμα.

Εργαλεία απανθρακοποίησης

Οι αντιπροσωπίες συζήτησαν επίσης τον ρόλο των εργαλείων απανθρακοποίησης και τον ρόλο της τιμολόγησης του άνθρακα στην απανθρακοποίηση κατά την περίοδο μετά το 2030. Οι περισσότερες αντιπροσωπίες έκριναν ότι το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ) θα πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής για το κλίμα κατά την περίοδο έως το 2050, ενώ πολλές από αυτές υπενθύμισαν την ανάγκη να συνδυαστεί με έναν αποτελεσματικό ΜΣΠΑ. Αρκετές αντιπροσωπίες υπογράμμισαν ότι, όσον αφορά το ΣΕΔΕ 2 (κτίρια, οδικές μεταφορές και πρόσθετοι τομείς), πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αποτελεσματική χρήση του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα μέσω των κοινωνικών σχεδίων για το κλίμα, ώστε να προστατεύονται τα ευάλωτα νοικοκυριά από τις υπερβολικές τιμές. Ορισμένες αντιπροσωπίες προέκριναν την επέκταση του ΣΕΔΕ και σε άλλους τομείς, όπως η γεωργία, η αποτέφρωση αποβλήτων ή τα μικρότερα θαλάσσια σκάφη, ενώ ορισμένες άλλες δεν τάχθηκαν υπέρ της περαιτέρω επέκτασής του.

Επισημάνθηκε, ωστόσο, ότι δεν υπάρχει ενιαία λύση για την απανθρακοποίηση της ευρωπαϊκής οικονομίας, και για τη συμπλήρωση των μηχανισμών τιμολόγησης του άνθρακα οι αντιπροσωπίες πρότειναν, για παράδειγμα, την επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την ανάπτυξη του πράσινου υδρογόνου και άλλων τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, καθώς και περαιτέρω μέτρα για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Αρκετές αντιπροσωπίες υπενθύμισαν επίσης ότι θα υπάρχει αυξανόμενη ανάγκη για τεχνολογικές απορροφήσεις άνθρακα στο μέλλον και ότι θα πρέπει να θεσπιστούν κίνητρα για τη στήριξη της ανάπτυξής τους.

Ερωτήματα προς τους υπουργούς:

Στο πλαίσιο αυτό, οι υπουργοί καλούνται να ανταλλάξουν απόψεις σχετικά με τα ακόλουθα ερωτήματα:

- 1. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που επιβαρύνουν τις διοικήσεις και τις επιχειρήσεις όσον αφορά τις απαιτήσεις που απορρέουν από τη δέσμη Fit for 55 με στόχο την επιτυχή εφαρμογή της, με ποια μέσα και σε ποιους συγκεκριμένους τομείς στο πλαίσιο της δέσμης Fit for 55 θα μπορούσε να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος ή να απλουστευθούν ή να εξορθολογιστούν οι απαιτήσεις;*
- 2. Τι είδους κανονιστικό και επενδυτικό πλαίσιο θα απαιτηθεί κατά την περίοδο μετά το 2030 προκειμένου να εξασφαλιστεί η αναγκαία προβλεψιμότητα και συνοχή των πολιτικών για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών βιομηχανιών, διατηρώντας παράλληλα την πορεία για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050; Ποια μέτρα διευκόλυνσης θα χρειαστούν για να διασφαλιστεί μια δίκαιη μετάβαση;*